

Тварини лісу. Охорона лісу

2-й клас

Мета: збагатити учнів знаннями про лісових тварин; визначити ознаки пристосування тварин до умов навколишнього середовища; сформулювати поняття «звірі», «птахи», «комахи», і загальне поняття «тварини»; пояснити учням те, що необхідно охороняти ліс, зокрема тварин, що в ньому проживають; розвивати спостережливість, логічне мислення, вміння аналізувати; виховувати гуманне ставлення до тварин.

Обладнання: таблиці, ілюстрації із зображеннями тварин лісу, картки.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Привітання. Налаштування учнів на співпрацю.

II. Перевірка домашнього завдання

1. Бесіда про погоду

- яке сьогодні число?
- Яка температура повітря?
- Що можна сказати про стан неба?
- Чи є сьогодні вітер? Який він за силою?
- Чи були сьогодні опади? Які?
- Які інші явища природи ви спостерігали?
- Які зміни в неживій природі відбулися з настанням весни?
- Які зміни в живій природі відбулися з приходом весни?

- Чому перший місяць весни називається березнем?

2. Робота з картками

Кілька учнів отримують картки із завданнями (додаток 1 на с. 5)

3. Фронтальна бесіда

- Що таке ліс?
- На які групи поділяються рослини, які ростуть у лісі?
- Розкажіть про яруси лісу.
- Які ліси називаються хвойними?
- Які ліси називаються листяними?
- Подивіться уважно на *мал.* Який це ліс?
- Чому ви так думаєте?
- Які ранньоквітучі рослини ростуть у лісі?
- Які рослини лісу занесені до Червоної книги України?

Мал. Мішаний ліс

III. Актуалізація опорних знань

Бесіда

- Діти, усі ви, мабуть, були в лісі. Пригадайте, яких комах ви бачили під час лісової прогулянки?
- Як ви вважаєте, чому мурашок називають санітарами лісу?
- А яких пташок ви бачили в лісі?
- Чи бачили ви під час прогулянки в лісі звірів? Якщо так, то яких саме?

IV. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми й мети уроку.

Учитель: А тепер спробуйте відгадати, які слова зашифровано в головоломках (додаток 2 на с. 5).

- Як одним словом можна назвати вовка, зайця, білку, сороку?
- Тема нашого уроку – «Тварини лісу». Ви дізнаєтеся, чому тварини живуть у лісі та чому ліс потребує охорони.

V. Вивчення нового матеріалу

1. Робота з текстом

Учитель. Зараз ми з вами проведемо гру «чомучок» і «всезнайок». Я прочитаю вам не великий текст (додаток 3 на с. 6) Ті, хто будуть «чомучками», повинні придумати якомога більше запитань до тексту, а «всезнайки» - дати відповіді на них.

(Після закінчення читання «чомучки» ставлять запитання)

Приклади запитань:

- Які звірі наших лісів є найбільшими?
- Які звірі живуть у дуплах?
- Які тварини живляться комахами, мишами та іншими дрібними тваринами?
- Яких птахів можна побачити у лісі?
- Що ви можете розповісти про рудих мурашок?

2. Робота з ілюстрацією

- Уважно розгляньте тварин на малюнках (додаток 4 на с. 7). Кого з них ви впізнали?
- За яким ознаками?
- До якої групи належить кожна з цих тварин? Чому ви так вважаєте?
- Спробуйте описати одну з тварин на вибір.

3. Розповідь за планом

Учитель. Щоб навчитися розповідати про тварин, треба користуватися певним планом (*можна використати додаток 5 на с.7*).

- Послухайте, як я за цим планом розповідатиму про борсука.

✓ *Борсук – це невелика тварина завбільшки з kota. Усе тіло борсука вкрите густою сіро-коричневою шерстю. На голові добре помітні поздовжні смуги чорного або білого кольорів, за якими борсука легко відрізнити від інших тварин. Живе борсук у норі, живиться комахами.*

Учитель. А зараз, користуючись планом, перший варіант складе розповідь про лося, другий – про синицю, третій – про сонечко.

4. Робота з підручником

Учитель. Прочитайте уважно частину статті в підручнику про тварини лісу і спробуйте дати відповідь на запитання: Чому тварини можуть жити в лісі?

5. Розповідь

Учитель. Послухайте мою розповідь і поміркуйте, чому ліс називають природним багатством?

✓ *У давні часи люди в лісах заготовляли дерева, полювали на птахів і звірів, збирали гриби, ягоди, лікарські рослини. І тепер ліс дуже потрібний людині. Безліч речей, які нас оточують, виготовлено з деревини. Погляньте на свій клас і переконаєтесь в цьому. На заводах деревину переробляють, а потім виготовляють із неї різні тканини, папір, ліки тощо. Чому ж ліс називають природним багатством?*

VI. Узагальнення і систематизація знань

Учитель. А зараз ми розв'яжемо кросворд із «секретом» (*додаток 6 на с. 8*).

Відповіді: 1. Малина; 2. Олень; 3. Лисиця; 4. Дупло; 5. Жолуді; 6. Засць; 7. Білка.

VII. Підбиття підсумків уроку

- Що нового ви дізналися на уроці?
- Що таке ліс?
- Яких тварин лісу ви знаєте?
- Той, хто дбайливо ставиться до підручників та інших книжок, береже ліс. Чому?

- Ваша робота на уроці показала, що ви добре засвоїли матеріал.
Спасибі всім за роботу.

VIII. Домашнє завдання

Статті «Тварини лісу», «Охорона лісу». Розповідь за планом про дикого кабана.

Додаток 1

Індивідуальна картка

III учня _____ *Клас* _____

1) Підкресліть зайві рослини у групі:

сосна, ялина, ліщина, дуб, осика, береза, ожина, липа.

2) У лісах ростуть такі дерева:

сосна, _____

3) У лісах ростуть такі кущі:

ліщина, _____

4) Підкресли зайві рослини у цій групі:

конвалія, сосна, підсніжник, пролісок, ряст, липа.

Додаток 2

Серед букв сітки сховалися назви тварин, що мешкають у лісі. Знайди їх та з'єднай лінією, як показано на прикладі.

В	З	А	Є	Ц
Е	Д	М	Д	Ь
Ь	Д	І	Я	Т
Ї	В	О	К	Е
Ж	А	В	А	Л
К	К	К	Б	Ф
О	Р	Н	А	І

Підказка. Усього заховалося 8 тварин.

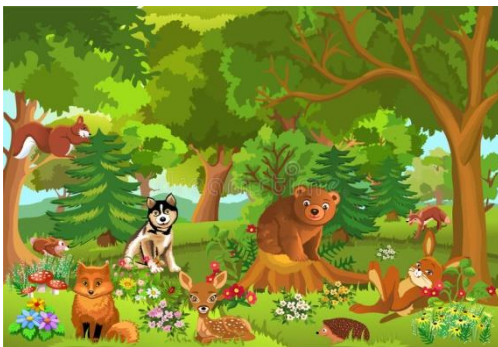
Додаток 3

Ліс

Ліс – це цілий світ, наповнений життям. Мешканці лісу не завжди показуються на очі гостям. Ховаються в норах лисиці, за кущами таяться зайчики-боягузи. Але якщо довго гуляти лісом навесні, влітку або ранньої осені, то обов’язково помітиш, як вирує життя під кронами дерев.

Якщо прийти до лісу вранці, між стовбурами дерев ще стоїть білястий туман. Трава мокра від роси, а дерева струшують на подорожнього цілий дощ. У гущавині лісу темно. Але ось сонце пробивається крізь листячко й осяє лісовий світ. Пташки радісно вітають сонечко – адже тепер їм не загрожує хижа нічна сова!

Птахи починають свій звичайний денний щебет та спів. Стрибають по гілках безтурботні маленькі синички та чижики. Характерно «поскрипує» у своєму гнізді хазяйновитий шпак. Стукає по кленовому стовбуру дятел у червоній шапочці. Цей трудяга витягує з-під кори шкідливих для дерев комах. Десь у гущавині співає іволга – немовби ніжні звуки флейти розливаються навкруги.

Хитра руда лисиця ховається в нору, почувши кроки людини, яка гуляє лісом. Йдеш собі та присядеш на галявинці на стовбур старої берези. І спостерігаєш, що відбувається навколо. Ось дуб упустив свій листочок з недостиглим жолудем. Ось мураха повзе ясеневим листом, несе додому

розчавлену ягоду суниці. Дика бджола дзижчить над галявинкою. Значить десь поблизу, в старому дуплі, її дім.

І раптом помічаєш на галявинці за кущем глоду зайця-русака. Тихо-тихо причаївся маленький заєць, навіть вушка прижав. Думає, що його не видно, так добре він зливається зі світло-коричневими гілками. Встаєш і навшпиньки крокуєш до звірка. Але його вже слід пропав, тільки гілки трохи хитаються. А чи був зайчик? Чи, може, примарився?

Додаток 4

Тварини лісу

Додаток 5

План опису тварини

1. Назва тварини.
2. Розміри тіла.
3. Покриви тіла.

4. Характерні ознаки (колір шкіри чи хутра, малюнок тощо).
5. Середовище існування.
6. Особливості життя та харчування.

Додаток 6

1. Ягода, якою живиться ведмідь?
2. Лісова тварина з великими гіллястими рогами?
3. Хвостата, носата, руда та зубата.
Уміє хвостата нечутно ступати,
В курник залізати, тягнути курчата.
Як злодійку звати?
4. Плоди, якими живиться великий кабан?
5. Житло білки?
6. Невеличка лісова тварина, яка живиться взимку корою дерев?
7. Тварина, руда влітку, сіро-коричнева взимку, живе на дереві?

1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						